

Relasjonskontrakter og anskaffelsesregelverket

Presentasjon av rapport
Frederik Nordby og Anne Buan

Introduksjon

Relasjonskontrakter

- Teamet er vår rapport om relasjonskontrakter og anskaffelsesregelverket
- Formål om å gi en innføring i de mest sentrale temaene som behandles i rapporten

RAPPORT

Til	Helsedirektoratet
Fra	Anne Buan og Frederik Nordby
Dato	12. oktober 2025
Emne	Relasjonskontrakter og anskaffelsesregelverket

Innhold

1.	Innledning	2
2.	Om relasjonskontrakter	3
2.1	Kort om relasjonskontrakter	3
2.2	Kjennetegn ved gode relasjonskontrakter	3
3.	Planleggingsfasen	4
4.	Adgangen til å inngå langvarige kontrakter	6
4.1	Innledning	6
4.2	Adgangen til å inngå tidsbegrensede kontrakter	6
4.3	Lengden på kontrakter	7
4.4	Anbefaling	8
4.5	Ivaretagelse av konkurranse i markedet	9
5.	Evalueringsfasen	9
6.	Fleksibilitet i kontrakter og forbudet mot vesentlige endringer	10
6.1	Innledning	10
6.2	Reguleringen av endringer som foretas i medhold av en endringsklausul	11
6.3	Reguleringen av vesentlige endringer etter § 28-2	12
6.4	Nærmere om endringer i langvarige IT-kontrakter	14
6.5	Særlig om betydning av vederlagsmodellen for spørsmålet om man står overfor en endring	15
6.6	Tips til hvordan utforme gode endringsregler	16
6.7	Tips til bestemmelser som bør tas med	19
6.8	Endringer av eksisterende kontrakter	19
6.9	Kort om forholdet mellom rammeavtaler og alminnelige kontrakter	19
7.	Innlåsning	20
7.1	Innledning	20
7.2	Nærmere om spørsmålet	20
8.	Valg av leveransemodell og betydning for kontraktsoppfølgingsbehov	21
9.	Valg av vederlagsmodell og kontrakt	21

Overordnet om relasjonskontrakter

- En kontrakt som skal skape en god relasjon mellom kunde og leverandør
- Kjennetegnes av tillitt og det å utvikle en gjensidig fortrolighet mellom partene
- Bedre egnet for avtaler som kjennetegnes av langvarige relasjoner, høy kompleksitet, endrede behov og høy gjensidig avhengighet
- Partene arbeider mot felles mål
- Relasjonskontrakter like rettslig bindende som andre kontrakter
- Lojalitetsforpliktelsen går lenger enn i alminnelige kontrakter
- I tillegg kjennetegnes av tre uformelle samarbeidsnormer

TRE NORMER

Norm om
fleksibilitet

Norm om
solidaritet

Norm om
**informasjons-
utveksling**

Relasjonskontrakter og anskaffelsesregelverket

- Relasjonskontrakter ofte langvarige og gjelder komplekse ytelser med ønske om fleksibilitet
- Både langvarige og fleksible kontrakter kan reise anskaffelsesrettslige problemstillinger
 - Oppdragsgiver må derfor tenke godt gjennom valgene som tas

Planleggingsfasen

Planleggingsfasen

Enkelte forhold som er særlig viktig å tenke godt gjennom
– disse vil i begrenset grad være mulig å endre underveis i kontrakten

- **Varigheten av kontrakten** (tidsubegrenset eller gitt varighet, oppsigelsesrett for en eller begge parter, rutiner for å sikre vurderinger av behov for ny konkurranse)
- **Tildelingskriterier** (hvordan evaluere på leverandørens egnethet som leverandør under en relasjonskontrakt?)
- **Valg av kontraktsmodell og vederlagsmodell** (hvordan sikre fleksible og skalerbare prismekanismer og som sørger for at nye behov kan dekkes underveis)
- **Utarbeide tilstrekkelig fleksible endringsmekanismer**

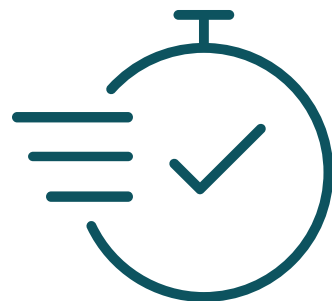
**Bruk mulighetene
for markedsdialog!**

- Få begrensninger i praksis

Adgangen til å inngå langvarige kontrakter

Adgangen til å inngå tidsubegrensede kontrakter

- I utgangspunktet ingen generelle regler om kontraktens varighet
- Grunnleggende prinsipp om konkurranse setter likevel noen grenser
- Må i tilfelle utarbeides en konkret begrunnelse for hvorfor en tidsubegrenset kontrakt er nødvendig
 - Investeringskostnader på oppdragsgivers og leverandørs hånd eksempelvis, få utnyttet mulighetene som ligger i kontraktene
- Ingen plikt til å si opp «ulovlige» kontrakter
- Bør foretas vurderinger underveis om behovet for ny konkurranse

Lengden på kontrakter

- For lange kontrakter kan være ulovlige
- Likevel i stor utstrekning opp til oppdragsgivers skjønn
 - Ikke vær redd for å inngå lange kontrakter
- Dersom kontrakten er mer enn fire år, bør det utarbeides en begrunnelse for varigheten
 - Investeringskostnader hos både leverandør og oppdragsgiver
 - Belastninger for oppdragsgiver
 - Oppsigelsesfrist

Evaluering av fleksibilitet og egnethet

Evaluering

- Kvalifikasjonskrav om erfaring kan være aktuelt
- Tildelingskriteriene det sentrale
- Personlige relasjonene ofte sentrale
- Mulig å bruke intervju, men ikke som tildelingskriterie – må konkretiseres (motivasjon, kommunikasjon og samhandling, forståelse osv.)

Fleksibilitet og forbudet mot vesentlige endringer

Overordnet om problemstillingen

- Relasjonskontrakter skal etter sin natur være fleksible
- I langvarig og komplekse kontrakter vil endringsbehovet kunne vært stort
- Vil kunne være et spenningsforhold mellom relasjonskontrakter og anskaffelsesregelverket
- § 28-1 oppstiller regler om hvilke endringer som alltid vil være tillatt, og § 28-2 oppstiller endringer som alltid vil være forbudt
 - Merk at ikke-vesentlige endringer alltid vil være tillatt

Nærmere om tillatte endringer

- Endringer etter endringsklausuler alltid tillatt
- Praksis stilt relativt strenge krav til presisjonsnivået av slike endringsregler
- Utfordrende å skulle forutse endringer som kan komme i en kontrakt, og derfor også utfordrende å skulle forutse hvilke endringer som må reguleres
 - ➔ Viktig å bruke tid på dette
- Merk at endringsadgangen ikke kan være så vid at det i realiteten er tale om en rammeavtale

Nærmere om forbudte endringer

- Fire tilfeller hvor **endringer er forbudt**
 - Der hvor endringer kan ha påvirket deltakelsen eller utfallet
 - Endring i den økonomiske balansen
 - Utvidelse av omfang
 - Skifte av leverandør
- En endringsklausul vil ofte ha betydning i vurderingen av om det foreligger en endring

Særlig om endringer i langvarige IT-kontrakter

- Begrenset med praksis, men KOFA inntatt en relativt pragmatisk holdning
- Synes å være forståelse for at endringsbehov vil oppstå
- Vederlagsmodellen ofte sentral – finnes det anvendelige prismekanismer for en ytelse, vil dette kunne ha stor betydning
- Se ellers rapporten for tips til utforming av endringsregler og hva som er lov og ikke lov

Innlåsingseffekter, valg av vederlagsmodell og kontrakt

Innlåsningseffekter

- Kjennetegnet av svært **høye kostnader** og **ulempes ved skifte av leverandør** – oppstår gjerne ved utløpet av en kontrakt
- Ikke i seg selv noe negativt – i en relasjonskontrakt kan **innlåsning** snarere være ønskelig
- Kan imidlertid gjøre det **utfordrende** å skifte leverandør og eneleverandørunntaket vil ikke nødvendigvis kunne benyttes

Valg av leveransemodell, vederlagsmodell og kontrakt

Leveransemodellen vil ha betydning for oppfølgingsbehovet

- Skille mellom der hvor lisenser kjøpes direkte fra produsent og der hvor det kjøpes fra en forhandler/systemintegrator

Vederlagsmodellen og kontrakt

- Valg av kontrakt og vederlagsmodell påvirker både hva som kan anses som en endring, og hvilke endringer som kan gjøres underveis
- Vil også ha betydning for hva som utgjør mislighold under en kontrakt
- Dele risikoen?

Takk for oss

– kontakt oss gjerne senere!

CMS Kluge

Frederik Nordby

Assosiert Partner

T +47 408 63 814

E frederik.nordby@cms-kluge.com

Anne Buan

Partner

T +47 466 34 730

E anne.buan@cms-kluge.com

Future Facing Law

